

Handläggare
Lindqvist JohanDatum
2014-08-11
rev. 2014-08-22Diarienummer
UAN-2014-0112

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Föräldrapanel om information från gymnasieskolan till hemmen

Förslag till beslut

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden föreslås besluta att ge kontoret i uppdrag

att informera rektorer för kommunala och fristående skolor om rapportens innehåll,

att diskutera med rektorerna vad som kan göras för att få fler föräldrar att delta vid utvecklingssamtal och vad som kan göras för att även föräldrar till myndiga elever ska kunna få information om sina barns skolgång.

Sammanfattning

Våren 2014 inrättades en medborgarpanel med föräldrar till ungdomar i gymnasieskolan. De första frågorna till panelen ställdes i maj och handlade om skolans information till föräldrar om ungdomarnas skolgång. Knappt hälften av föräldrarna är nöjda med den information de får från skolan. Resterande anser att skolan informerar för lite. Det är ovanligt att föräldrar anser att skolan informerar om särskilda uppgifter, som läxor och prov. Tre av fyra litar på att skolan hör av sig om eleven är borta, men enbart hälften litar på att skolan hör av sig om eleven är iblandad i kränkande behandling.

Ärendet

Våren 2014 bjöd två av kommunens nämnder in föräldrar till elever i gymnasieskolan till en medborgarpanel. Tanken är att medborgarpanelen, som här kallas "föräldrapanelen", återkommande får svara på frågor. Genom panelen kan politiker i socialnämnden för barn och unga respektive utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden få veta hur det är att vara förälder till barn i gymnasieskolan och hur föräldrarna tycker att deras barn har det. Ungdomarna själva får sedan flera år tillbaka svara på frågor i gymnasieskolan, både i Uppsala kommuns uppföljningssystem för pedagogisk verksamhet och i landstingets mer hälsoinriktade undersökning "Liv och hälsa ung". Föräldrarnas svar ger kommunen ny information om hur det är att vara ungdom i Uppsala kommun. Utifrån en sådan samlad information försöker politikerna sedan ändra på sådant som de tycker fungerar mindre bra och sprida sådant som fungerar bra.

Under maj 2014 ställdes de första frågorna till föräldrapanelen. Frågorna handlade om gymnasieskolans information till föräldrarna om deras barns skolgång. Knappt hälften av föräldrarna är nöjda med den information de får från skolan om hur det går för deras barn. Resterande anser att skolan informerar för lite. Det är ovanligt att föräldrar anser att skolan informerar om särskilda uppgifter, som läxor och prov. Tre fjärdedelar litar på att skolan hör av sig om eleven är borta från skolan, men enbart hälften litar på att skolan hör av sig om eleven är iblandad i kränkande behandling.

Det är påtagligt att föräldrar till ungdomar under 18 år är bättre informerade än föräldrar till ungdomar över 18 år. Detta är inte särskilt konstigt. Från och med att eleven fyllt 18 år ger skolan informationen direkt till eleven och det krävs därför att ungdomen ger sitt samtycke till att föräldern får vara med på utvecklingssamtal och till att skolan informerar föräldern om elevens frånvaro. Vissa föräldrar beskriver i sina kommentarer till enkäten en frustration över att deras förutsättningar att engagera sig i sitt barns skolgång försämras efter att det fyllt 18 år.

Skillnaderna utifrån elevernas ålder är dock mindre än skillnaderna mellan föräldrar som deltagit i utvecklingssamtal eller inte. Föräldrar som har deltagit i utvecklingssamtal är betydligt nöjdare med informationen och litar mer på att skolan hör av sig om deras barn är borta från skolan eller är iblandad i kränkande behandling.

Det finns över lag ingen noterbar skillnad mellan föräldrar till flickor och pojkar. Däremot anser föräldrar till elever på yrkesprogram att de är mer välinformerade än föräldrar till elever på högskoleförberedande program och litar i högre grad på att skolan hör av sig om det behövs. Föräldrar till elever på yrkesprogram har också i högre grad deltagit i utvecklingssamtal.

Ett par frågor som är lämpliga att diskutera vid möte med rektorer för fristående och kommunala skolor är vad som kan göras för att få fler föräldrar att delta vid utvecklingssamtal och vad som kan göras för att även föräldrar till myndiga elever ska kunna få information om sina barns skolgång.

Kontortet för barn, ungdom och arbetsmarknad

Lena Winterbom
Tillförordnad direktör

Kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad

Postadress: Uppsala kommun, 753 75 UPPSALA
Besöksadress: Stationsgatan 12
Telefon: 018-727 00 00 (växel)
E-post: barn-ungdom-arbetsmarknad@ uppsala.se
www. uppsala.se

Föräldrapanel

Vet du vad som händer i skolan?

Föräldrapanel: Vet du vad som händer i skolan?

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning	4
Om föräldranelen	4
Den första frågeomgången: Vet du vad som händer i skolan?.....	4
Vad svarar föräldrarna?.....	7
Anser föräldrarna att informationen är tillräcklig?	7
Skillnader utifrån om föräldrar haft utvecklingssamtal eller inte	9
Skillnader utifrån elevernas ålder	12
Skillnader utifrån barnets kön.....	14
Skillnader utifrån typ av program	14
Avslutning.....	16
Bilaga: Enkätsvaren – en översikt.....	17

Sammanfattning

Våren 2014 inrättades en medborgarpanel med föräldrar till ungdomar i gymnasieskolan. Denna föräldrapanel får svara på enkätfrågor som ger kommunen ny information om hur det är att vara ung i Uppsala kommun. Panelens svar fungerar som ett komplement till det som utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden respektive socialnämnden för barn och unga redan känner till.

Den första enkäten genomfördes maj 2014 och handlade om skolans information till föräldrar om deras gymnasieungdomars skolgång. Sammanlagt svarade 189 föräldrar på frågorna av 228 föräldrar i panelen. Några svarade för fler än ett barn, så det totala antalet svar uppgick till 208.

Knappt hälften av föräldrarna är nöjda med den information de får från skolan om hur det går för det egna barnet. Resterande anser att skolan informerar för lite. Färre än var femte förälder menar att skolan informerar om särskilda uppgifter, som läxor och prov. Tre av fyra litar på att skolan hör av sig om eleven är borta från skolan, medan hälften litar på att skolan hör av sig om eleven är iblandad i kränkande behandling.

Barnets ålder påverkar hur man svarar...

Det är påtagligt att föräldrar till ungdomar under 18 år är bättre informerade än föräldrar till ungdomar över 18 år. Detta är inte särskilt konstigt. Från och med att en elev fyllt 18 år ger skolan informationen direkt till eleven och det krävs därför att ungdomen ger sitt samtycke till att föräldern får vara med på utvecklingssamtal och till att skolan informerar föräldern om elevens frånvaro. Vissa föräldrar beskriver i sina kommentarer till enkäten en frustration över att deras förutsättningar att engagera sig i sitt barns skolgång försämras efter att det fyllt 18 år.

...men utvecklingssamtal påverkar mer

Skillnaderna utifrån elevernas ålder är dock mindre än skillnaderna mellan föräldrar som deltagit i utvecklingssamtal eller inte. Föräldrar som har deltagit i utvecklingssamtal är betydligt nöjdare med informationen och litar mer på att skolan hör av sig om deras barn är borta från skolan eller är iblandad i kränkande behandling.

Det finns över lag ingen noterbar skillnad mellan föräldrar till flickor och pojkar. Däremot anser föräldrar till elever på yrkesprogram att de är mer välinformerade än föräldrar till elever på högskoleförberedande program och litar i högre grad på att skolan hör av sig om det behövs. Föräldrar till elever på yrkesprogram har också i högre grad deltagit i utvecklingssamtal.

Ett par frågor som är lämpliga att diskutera vid möte med rektorer för fristående och kommunala skolor är vad som går att göra för att även föräldrar till myndiga elever ska kunna få information om sina barns skolgång och vad som går att göra för att få fler föräldrar att delta vid utvecklingssamtal.

Inledning

Om föräldranelen

Våren 2014 bjöd två av kommunens nämnder in föräldrar till ungdomar i gymnasieskolan till en medborgarpanel. Tanken är att medborgarpanelen, som här kallas "föräldranelen", återkommande får svara på frågor. Genom panelen kan politiker i socialnämnden för barn och unga respektive utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden få veta hur det är att vara förälder till barn i gymnasieskolan och hur föräldrarna tycker att deras barn har det. Ungdomarna själva får sedan flera år tillbaka svara på frågor i gymnasieskolan, både i Uppsala kommuns uppföljningssystem för pedagogisk verksamhet och i landstingets mer hälsoinriktade undersökning "Liv och hälsa ung". Föräldrarnas svar ger kommunen ny information om hur det är att vara ungdom i Uppsala kommun. Utifrån en sådan samlad information försöker politikerna sedan ändra på sådant som de tycker fungerar mindre bra och sprida sådant som fungerar bra.

De föräldrar som bjudits in till panelen har barn i årskurs ett eller två i gymnasieskolan¹ som är folkbokförd i Uppsala kommun. För att kommunen ska få en så bred bild som möjligt har ett urval av 2 000 föräldrar slumpats fram till att bjudas in till föräldranelen av totalt ca 4 100 föräldrar till elever i årskurs ett eller två. Sammanlagt svarade 228 föräldrar att de ville vara med i panelen. Varje läsår kommer nya föräldrar att bjudas in för att ersätta de föräldrar som har barn som inte längre är i gymnasieålder.

En sammanställning av svaren från varje frågeomgång skickas till deltagarna i panelen. Svaren kommer också att redovisas på webbplatsen uppsala.se. Här redovisas även eventuella kommentarer från kommunen.

Den första frågeomgången: Vet du vad som händer i skolan?

Under maj 2014 ställdes de första frågorna till föräldranelen. Frågorna handlade om gymnasieskolans information till föräldrarna om ungdomarnas skolgång. Föräldrarnas svar redovisas i denna rapport. De frågor som ställs till föräldranelen ger en kompletterande bild av skolans förmåga att uppfylla sin skyldighet att ge information om eleverna. Detta kan ligga till grund för återkoppling till skolorna i syfte att förbättra deras arbete med att informera och ge föräldrar möjligheter att engagera sig i sina barns skolgång.

Forskning visar att föräldrars engagemang i sina barns skolgång är viktigt för hur det går för barnen i skolan.² Att få en gymnasieexamen är i sin tur en viktig skyddsfaktor för att motverka

¹ Anledningen till att föräldrar i årskurs tre inte bjöds in var att den panel som drogs igång under våren i så hög grad som möjligt är tänkt att vara kvar under hösten. Under hösten kommer föräldrar till barn som just har börjat gymnasieskolan att bjudas in. Från och med hösten kommer därför panelen att innehålla föräldrar till årskurs ett, två och tre i gymnasieskolan.

² Högdin refererar till en mängd studier som pekar på detta i artikeln "Hemmets resurser – Om ungdomars upplevelse av föräldrars stöd och engagemang i deras skolgång", Pedagogisk forskning i Sverige, Nr 1 2006.

utanförskap, sociala problem och få tillträde till arbetsmarknaden. En förutsättning för att föräldrar ska kunna engagera sig i sina barns skolgång är att föräldrar får information från skolan.

Tidigare uppföljning i kommunen visar att det är svårt att få de föräldrar som rektorena bedömer har störst behov av att få information om och engagera sig i sitt barns skolgång att komma på utvecklingssamtal, trots att de blir inbjudna.

Skolans skyldighet att informera

Skolans skyldighet att informera föräldrar är inskriven i skollagen. Skolan har en skyldighet att informera föräldrar om sina barns skolgång fram till dess att barnet fyller 18 år. I skollagen framgår att

- eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande ska informeras om elevens eller barnets utveckling (3 kap. 4 §)
- gymnasierektorn ska se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande utan giltigt skäl (15 kap. 16 § 2 st.)
- gymnasierektorn ska se till att eleven och elevens vårdnadshavare ges en samlad information om sin kunskapsutveckling och studiesituation genom utvecklingssamtal (15 kap. 20 §)

Är föräldrarna i panelen representativa?

För att föräldrarna i föräldranelen ska kunna betraktas som representativa för hela föräldrgruppen behöver de vara slumpmässigt utvalda och tillräckligt många. Av ett slumpmässigt urval på 2 000 föräldrar valde 227 föräldrar att delta. Det är tillräckligt många för att kunna få en grov bild av vad föräldrarna tycker som helhet. Det är däremot inte tillräckligt många för att dra slutsatser utifrån små skillnader inom föräldrgruppen. När jämförelser inom föräldrgruppen görs i rapporten, exempelvis mellan föräldrar till flickor och föräldrar till pojkar, lyfts därför enbart påtagliga skillnader fram. Tabell 1 visar skillnader mellan föräldranelen, urvalet och samtliga föräldrar till ungdomar i årskurs 1 och 2 utifrån ungdomens kön och typ av program som ungdomen går på³.

³ Det är de två bakgrundsuppgifter som det finns med i skoldatabasen och som därför kan jämföras med panelen.

Tabell 1. Skillnader mellan föräldranelen, de 2 000 slumpmässigt utvalda personerna ur årskurs 1 eller 2 och de ca 4 100 uppsalaelever i årskurs 1 eller 2.

Variabel	Uppsalaelever i årskurs 1 eller 2	I urvalet om 2 000 elever i årskurs 1 eller 2	Föräldranelens deltagare ⁴
Utifrån barnets kön			
Andel flickor	48 %	47 %	48 %
Andel pojkar	52 %	53 %	52 %
Utifrån typ av program barnet går på			
Högskoleförberedande	70 %	68 %	82 %
Yrkesprogram	19 %	20 %	16 %
Introduktionsprogram	11 %	12 %	2 %

Tabell 1 visar att könsfördelningen i föräldranelen stämmer överens med könsfördelningen i urvalet och gymnasieskolan i stort. Flickor eller pojkar är alltså inte överrepresenterade i föräldranelen. Däremot är föräldrar till elever på högskoleförberedande program överrepresenterade, medan föräldrar till elever på yrkesprogram och – framför allt – föräldrar till elever på introduktionsprogram är underrepresenterade.

Det finns med största sannolikhet även andra skillnader som inte är kända mellan de drygt 10 procent av alla som bjöds in till föräldranelen som valde att delta och övriga 90 procent. En hypotes är att dessa 10 procent generellt sett är mer aktiva och motiverade än övriga 90 procent. Detta kan å ena sidan innebära att föräldranelens deltagare ställer högre förväntningar på skolorna än övriga föräldrar och att de därför är mindre nöjda med skolornas information. Å andra sidan kan det innebära att dessa mer aktiva föräldrar är mer välinformerade än övriga 90 procent om de i högre grad tar vara på de möjligheter som ges och att de därför är mer nöjda än övriga föräldrar.

Tolkningen behöver även ta hänsyn till föräldranelens storlek. En storlek på drygt 200 svarande av en grupp på föräldrar till ca 4 000 ungdomar innebär att det uppstår statistiska felmarginaler. Beroende på hur stora grupper som jämförs kan felmarginalen variera mellan ca ± 6 procent och ± 10 procent. Skillnader som är mindre än så kan bero på slumpen.

Ovanstående resonemang innebär sammantaget att enbart större skillnader redovisas som skillnader i denna rapport.

⁴ Några av föräldrarna har fler än ett barn i gymnasieskolan. Dessa föräldrar fick möjlighet att svara på frågor för vart och ett av barnen, trots att barnet inte ingick i urvalet. Sammanlagt har 17 föräldrar använt den möjligheten (åtta procent av samtliga svar gäller ett andra barn). Detta medför att vissa svar avser ungdomar i årskurs tre i gymnasieskolan.

Vad svarar föräldrarna?

Anser föräldrarna att informationen är tillräcklig?

I kommunens uppföljningssystem svarar ungefär fyra av fem elever i gymnasieskolans årskurs två att de får veta hur det går för dem i skolan. Ungefär lika många svarar att de vet vad som krävs för att nå målen i de olika kurserna.

Föräldranelen fick svara på om de tyckte att informationen från skolan var tillräcklig när det gäller elevens kunskapsutveckling, sociala utveckling och möjligheten att få stöd av elevhälsan, se tabell 2.

Tabell 2. Föräldrars uppfattning om skolans information.

Fråga	Ja, de har informerat tillräckligt	Ja, de har informerat till viss del, men inte tillräckligt	Nej, de har inte informerat alls	Vet inte	Summa
Har skolan informerat dig om vad ditt barn behöver göra för att höja sina betyg i olika ämnen? (203 svar)	38 %	28 %	33 %	1 %	100 %
Har skolan informerat dig om hur ditt barn fungerar tillsammans med lärare och andra elever på skolan (socialt)? (207 svar)	49 %	16 %	34 %	0 %	100 %
Har skolan informerat dig om vilket stöd ditt barn kan få av elevhälsan? (205 svar)	37 %	17 %	40 %	5 %	100 %

Tabellen visar att lite mer än var tredje förälder anser att skolan har informerat tillräckligt. Nästan lika många anser att skolan inte alls har informerat dem.

Varannan förälder svarar att de är nöjda med skolans information om hur det går för barnet i skolan. Resterande hälft anser att skolan informerar för lite. Ingen förälder anser att skolan informerar för mycket.

Några av de drygt 100 kommentarerna illustrerar att det finns föräldrar som tycker att informationen är otillräcklig, exempelvis:

Tycker vi föräldrar får för lite information om vårt barn. Framförallt gäller det om hur det går för vår dotter i de olika ämnena i skolan. Vad som behöver jobbas mer på för att få bättre betyg mm. Utvecklingssamtalet var väldigt översiktligt och kort och innehöll inte kommentarer angående vår dotters prestation från de olika lärarna vilket var synd. Nu har vi bara vår dotters version av hur det går i skolan.

Har erfarenhet från skola utomlands just före detta år. I jämförelse med detta, så får jag väldigt lite information både om vad som händer men framför allt hur det går och vad som kan förbättras. Nu kanske den utländska skolan gav mer information än

som behövdes, men saknar just informationen om hur det går och vad som kan förändras.

Några föräldrar lyfter fram att informationen fungerar mycket bra, exempelvis:

Det är fantastiskt med en skola som verkligen vill kommunicera med mig som förälder om mitt barns skolgång. Det får mig att känna mig fullständigt trygg med att jag får veta om något inte är okej.

Det finns en webbplats och även utvecklingssamtalet är informativt.

De använder ett webbaserat program, där vårdnadshavare och elev kan gå in och läsa om uppgifter och kurser.

De underrättas mig på telefon, via e-post om resultatet av min son. Flera gånger jag träffat och pratat personligen med rektorn och klassläraren. Jag kan verifiera hans resultat på Dexter också.

Några lyfter fram att det går att få bra information, men att det kräver att man som förälder aktivt frågar, exempelvis:

Per mail när jag ber om det. Jag tror att det är upp till mig att ta reda på hur det går för min son i skolan. Därför har jag skaffat mailadresser till hans lärare och ställer frågor. Lärarna är mycket samarbetsvilliga.

Enda sättet att få information är att aktivt söka den själv förutom frånvaro.

Flera föräldrar konstaterar att de har en bra kommunikation med sina barn och att de därför är informerade om skolgången, men frågar sig också vad som skulle hända om barnen skulle börja få problem med skolan, exempelvis.

All information från skolan går i princip direkt till mitt barn. Eftersom han sköter sitt skolarbete själv, gör det han ska, och har lätt för sig i skolan fungerar det ju bra. I hans ålder vill man sällan heller att förälder ska följa med till samtal etc. Kanske är det därför vi inte hör av skolan - det jag funderar över är förstås om något inte skulle fungera; skulle vi få veta det i tid? Har skolan utvecklad kommunikation för detta? Vi skulle självklart höra av oss själva om vi undrade, men kommunikationsvägarna är inte helt självklara idag. Om ett år är barnen i klassen 18 men innan dess kanske ser vore vettigt med någon form av inloggningsmöjlighet/system för föräldrar att överblicka hur skolarbetet går.

Skolan ger för stort ansvar till minderåriga barn! Skolan anser att det är barnets ansvar och frivillighet om de vill vara/gå på gymnasiet. Jag som förälder har väldigt liten möjlighet att veta hur det går och "puscha" mitt barn till att avsluta skolan eftersom jag inte får veta något! Skoltrötta barn förmedlar inte allt till sina föräldrar trots bra relationer och hemmiljö.

Tillit till att skolan informerar om det behövs

Tre av fyra föräldrar litar på att skolan hör av sig om deras barn är borta från skolan. Drygt hälften litar på att skolan hör av sig om barnet varit inblandat i ett fall om kränkande behandling, se tabell 3

Tabell 3. Föräldrars tillit till att skolan hör av sig om barnet är borta eller är inblandad i kränkande behandling.

Fråga	Ja	Nej	Vet inte	Summa
Litar du på att skolan hör av sig om ditt barn är borta från skolan? (204 svar)	76 %	15 %	9 %	100 %
Litar du på att skolan hör av sig om ditt barn blir utsatt för (eller utsätter andra) för kränkande behandling? (206 svar)	56 %	17 %	26 %	100 %

Några föräldrar visar i sina kommentarer att de litar på att skolan hör av sig om det behövs, exempelvis:

Jag tycker vi fått den information vi behövt om vi velat men på gymnasiet tycker jag eleven själv får ta ett stort ansvar också, men naturligtvis hoppas jag de kontaktar mig (även om mitt barn är 18) om han är borta från skolan.

Mitt barn tar eget ansvar, varför jag inte har känt behov av information. Säkerligen skulle mina svar vara annorlunda om det funnits skäl till information, tex vid f-varningar, frånvaro etc. Jag känner mig trygg med att skolan skulle informera om det fanns skäl till detta.

Bland kommenterarna finns det erfarenheter av både fungerande och mindre fungerande kommunikation vid frånvaro.

Jag har fått information om att mitt barn hade hög frånvaro en period, och vi hade tät kontakt. Tycker att det fungerar bra i det hela, då min son ofta talar om vad dom håller på med.

Det var ingen information. Efter ett halvår fick vi reda på att hon hade skolkat. Urdålig information.

Skillnader utifrån om föräldrar haft utvecklingssamtal eller inte

Föräldrar som har deltagit vid utvecklingssamtal är bättre informerade om sina barns skolgång än övriga föräldrar. De har också en större tilltro till att skolan hör av sig om deras barn har ogiltig frånvaro eller är inblandad i en situation där det har uppstått en kränkande behandling.

Sammanlagt svarar sju av tio föräldrar att de har deltagit vid utvecklingssamtal åtminstone en gång under läsåret. Av dem har fyra av tio deltagit vid utvecklingssamtal två gånger under läsåret. Tre av tio har inte varit med vid något utvecklingssamtal. Tabell 4 visar att föräldrarnas uppfattning om skolans information skiljer sig kraftigt åt beroende på om de har deltagit i utvecklingssamtal eller inte.

Tabell 4. Föräldrars uppfattning om skolans information utifrån om de har haft utvecklingssamtal.

Fråga	Ja, de har informerat tillräckligt	Ja, de har informerat till viss del, men inte tillräckligt	Nej, de har inte informerat alls	Vet inte	Summa
Har skolan informerat dig om vad ditt barn behöver göra för att höja sina betyg i olika ämnen? (203 svar)	38 %	28 %	33 %	1 %	100 %
Deltagit i två utvecklingssamtal under året	59 %	34 %	7 %	0 %	100 %
Deltagit i ett utvecklingssamtal under året	34 %	41 %	25 %	0 %	100 %
Inte deltagit i utvecklingssamtal/vet ej	11 %	5 %	80 %	4 %	100 %
Har skolan informerat dig om hur ditt barn fungerar tillsammans med lärare och andra elever på skolan (socialt)? (207 svar)	49 %	16 %	34 %	0 %	100 %
Deltagit i två utvecklingssamtal under året	79 %	14 %	7 %	0 %	100 %
Deltagit i ett utvecklingssamtal under året	45 %	29 %	26 %	0 %	100 %
Inte deltagit i utvecklingssamtal/vet ej	11 %	5 %	82 %	2 %	100 %
Har skolan informerat dig om vilket stöd ditt barn kan få av elevhälsan? (205 svar)	37 %	17 %	40 %	5 %	100 %
Deltagit i två utvecklingssamtal under året	50 %	17 %	29 %	3 %	100 %
Deltagit i ett utvecklingssamtal under året	31 %	20 %	43 %	7 %	100 %
Inte deltagit i utvecklingssamtal/vet ej	23 %	13 %	57 %	7 %	100 %

Föräldrar som har deltagit i två utvecklingssamtal under året anser i betydligt högre grad än övriga att skolan har informerat tillräckligt om kunskapsutveckling, social utveckling och möjligheten till stöd från elevhälsan. Liknande mönster går att se när det gäller i vilken mån föräldrar litar på att skolan hör av sig om eleven är borta från skolan eller är involverad i kränkande behandling.

Tabell 5. Föräldrars tillit till att skolan hör av sig om barnet är borta eller är inblandad i kränkande behandling utifrån om de har haft utvecklingssamtal.

Fråga	Ja	Nej	Vet inte	Summa
Litar du på att skolan hör av sig om ditt barn är borta från skolan? (204 svar)	76 %	15 %	9 %	100 %
Deltagit i två utvecklingssamtal under året	93 %	5 %	2 %	100 %
Deltagit i ett utvecklingssamtal under året	72 %	16 %	11 %	100 %
Inte deltagit i utvecklingssamtal/vet ej	54 %	30 %	16 %	100 %
Litar du på att skolan hör av sig om ditt barn blir utsatt för (eller utsätter andra) för kränkande behandling? (206 svar)	56 %	17 %	26 %	100 %
Deltagit i två utvecklingssamtal under året	71 %	10 %	19 %	100 %
Deltagit i ett utvecklingssamtal under året	48 %	23 %	29 %	100 %
Inte deltagit i utvecklingssamtal/vet ej	45 %	24 %	31 %	100 %

Tabell 5 visar att föräldrar som har deltagit vid utvecklingssamtal har betydligt större tilltro till att skolan hör av sig till dem om barnet har olovlig frånvaro eller om barnet är involverat i

kränkande behandling. Tilltron till att skolan hör av sig är särskilt stor bland föräldrar som har haft två utvecklingssamtal under året.

Föräldrar som deltagit i utvecklingssamtal anser i högre grad än övriga att skolan informerar dem om vilka särskilda skoluppgifter barnen har, exempelvis läxor och prov, se tabell 6.

Tabell 6. Föräldrars uppfattning om de får information från skolan om vilka skoluppgifter deras barn har utifrån om de har haft utvecklingssamtal.

Fråga	Ja	Nej	Vet inte	Summa
Informerar skolan dig om vilka särskilda uppgifter ditt barn har i skolan? (206 svar)	17 %	76 %	7 %	100 %
Deltagit i två utvecklingssamtal under året	28 %	60 %	12 %	100 %
Deltagit i ett utvecklingssamtal under året	10 %	85 %	5 %	100 %
Inte deltagit i utvecklingssamtal/vet ej	9 %	89 %	2 %	100 %

Bland de som inte har deltagit i utvecklingssamtal kan det finnas föräldrar till barn som hunnit fylla 18 år och som därmed är myndiga (se nästa avsnitt: ”Ålder har betydelse”). Mönstret kvarstår dock även om man enbart ser till de föräldrar som har barn under 18 år: föräldrar som har haft utvecklingssamtal är bättre informerade om sina barns skoluppgifter.

Föräldrar som deltagit i utvecklingssamtal är också nöjdare än övriga föräldrar med den information de får från skolan om hur det går för deras barn, se tabell 7.

Tabell 7. Föräldrars uppfattning om de får information från skolan om vilka skoluppgifter deras barn har utifrån om de har haft utvecklingssamtal.

Fråga	Ja	Nej, de informerar för lite	Nej, de informerar för mycket	Summa
Är du nöjd med den information du får från skolan om hur det går för ditt barn? (205 svar)	49 %	51 %	0 %	100 %
Deltagit i två utvecklingssamtal under året	69 %	31 %	0 %	100 %
Deltagit i ett utvecklingssamtal under året	39 %	61 %	0 %	100 %
Inte deltagit i utvecklingssamtal/vet ej	31 %	68 %	0 %	100 %

Tabell 7 visar att föräldrar med ett högt engagemang (deltagande i två utvecklingssamtal) är betydligt mer nöjda med den information som skolan ger.

Några av kommentarerna i enkäten handlade på olika sätt om utvecklingssamtal. Bland kommentarerna fanns några synpunkter och önskemål om förbättringar, exempelvis:

Utvecklingssamtalen går mest ut på att mitt barn berättar hur det fungerar för henne (vilket jag redan vet). Jag vill att skolan informerar mig och mitt barn om hur det går och hur hon kan förbättra sig, vad hon bör göra för att höja sina betyg.

I Dexter fylls det inte i av alla lärare. Många skriver något som stödord för sig själva, men som

inte kan tolkas av elev eller föräldrar. Vid utvecklingssamtalet kunde läraren inte ge en fullständig återkoppling om vilka områden som behöver stärkas, inte ens i sitt eget ämne.

Det är synd att utv.samtalen är på dagtid. Inte lätt att vara ledig från jobbet. De utv.samtal jag varit med på är dåligt förberedda och ger inte mycket alla, därför känns dom ganska värdelösa.

Blev inbjuden till utv.samtal när barnet var under 18, men infon jag fick då var intetsägande: "det går väl bra..." men inget preciserat om betyg och vad som krävs för ev. höjning. "Bra" betyder ju allt från E-A. Frustrerande att inte få veta närmare, då barnets mål är en vidareutbildning med höga antagningspoäng. Upplevde att INGET extra gavs barnet, eftersom han klarade godkänt i allt. INGEN extra utmaning eller stimulans. Jag är undrande till hur skolan gjort om han haft underkänt. Kanske hade skolan då brytt sig mer? Men varför inte sporra även de godkända eleverna till mer kunskap?

Skillnader utifrån elevernas ålder

Gymnasieskolorna är enbart skyldiga att bjuda in föräldrar till utvecklingssamtal när eleven är under 18 år. I vissa fall uppstår till och med sekretess gentemot föräldrarna som innebär att eleven måste ge sitt samtycke till att föräldrarna informeras, exempelvis när det gäller frågor som rör elevhälsa eller specialpedagogiska insatser⁵. Det är därför sannolikt att föräldrar till elever som har fyllt 18 år är mindre informerade än föräldrar som har omyndiga elever. Så är också fallet, se tabell 8.

Tabell 8. Föräldrars uppfattning om skolans information utifrån om barnet fyllt 18 år eller inte.

Fråga	Ja, de har informerat tillräckligt	Ja, de har informerat till viss del, men inte tillräckligt	Nej, de har inte informerat alls	Vet inte	Summa
Har skolan informerat dig om vad ditt barn behöver göra för att höja sina betyg i olika ämnen? (203 svar)	38 %	28 %	33 %	1 %	100 %
Under 18 år	41 %	35 %	25 %	0 %	100 %
18 år eller äldre	33 %	16 %	48 %	3 %	100 %
Har skolan informerat dig om hur ditt barn fungerar tillsammans med lärare och andra elever på skolan (socialt)? (207 svar)	49 %	16 %	34 %	0 %	100 %
Under 18 år	51 %	19 %	30 %	0 %	100 %
18 år eller äldre	46 %	11 %	42 %	1 %	100 %
Har skolan informerat dig om vilket stöd ditt barn kan få av elevhälsan? (205 svar)	37 %	17 %	40 %	5 %	100 %
Under 18 år	39 %	20 %	36 %	5 %	100 %
18 år eller äldre	33 %	13 %	47 %	7 %	100 %

Att föräldrar till elever som hunnit fylla 18 år ändå anser sig vara informerade kan bero på att skolan informerar eleven, som i sin tur informerar föräldern. Det kan också bero på att eleven lämnat sitt samtycke till att föräldrarna får ta del av informationen eller på att föräldern fått informationen innan eleven hunnit fylla 18 år. Kontorets erfarenhet visar att det också finns

⁵ Offentlighet- och sekretesslagen 23 kap. 2 §.

skolor som skriver kontrakt med elev och förälder som ska gälla hela gymnasietiden och att skolan fortsätter att informera utifrån innehållet i detta kontrakt även när eleven fyllt 18 år.

Ungefär 50 procent av de föräldrar som har elever som hunnit fylla 18 år svarat att de deltagit vid åtminstone ett utvecklingssamtal under det senaste läsåret (det kan jämföras med 80 procent bland föräldrar med barn under 18 år). Här har sannolikt föräldrar till en viss mängd elever hunnit delta i utvecklingssamtal under läsåret innan eleven hunnit fylla 18 år. Hur vanligt det är att skolorna har utvecklingssamtal där föräldrarna deltar när eleven faktiskt hunnit fylla 18 år är inte känt.

Mot bakgrund av att skolan inte får lämna ut uppgifter som rör elevhälsa, specialpedagogiska insatser eller frånvaro⁶ utan elevens samtycke när eleven är myndig är det förhållandevis många föräldrar till myndiga elever som har en hög tilltro till att skolan hör av sig vid frånvaro och kränkande behandling, se tabell 9.

Tabell 9. Föräldrars tillit till att skolan hör av sig om barnet är borta eller är inblandad i kränkande behandling utifrån barnets ålder.

Fråga	Ja	Nej	Vet inte	Summa
Litar du på att skolan hör av sig om ditt barn är borta från skolan? (204 svar)	76 %	15 %	9 %	100 %
Under 18 år	88 %	6 %	6 %	100 %
18 år eller äldre	55 %	32 %	14 %	100 %
Litar du på att skolan hör av sig om ditt barn blir utsatt för (eller utsätter andra) för kränkande behandling? (206 svar)	56 %	17 %	26 %	100 %
Under 18 år	62 %	14 %	24 %	100 %
18 år eller äldre	47 %	25 %	29 %	100 %

Som väntat anser föräldrarna till elever som är under 18 år i högre grad än de som har myndiga barn att skolan informerar dem om vilka skoluppgifter eleverna har. Föräldrarna till elever som är under 18 år är också mer nöjda med den information skolan ger om hur det går för deras barn. Dessa båda skillnader är dock förhållandevis små.

Det är vanligt att föräldrar till myndiga elever kommenterar detta i enkäten. Vissa konstaterar att barnet blivit myndigt och att det därför är naturligt att skolan inte längre informerar föräldern direkt, exempelvis:

Min dotter har fyllt 18 och hon informerar mig så jag har inget behov av information från skolan.

Jag tycker vi fått den information vi behövt om vi velat men på gymnasiet tycker jag eleven själv får ta ett stort ansvar också, men naturligtvis hoppas jag de kontaktar mig (även om mitt barn är 18) om han är borta från skolan.

⁶ Uppgifter om frånvaro får enligt Skolverket inte lämnas ut till myndig elevs föräldrar utan elevens samtycke (Skolverkets juridiska vägledning kring vårdnadshavares och föräldrars rätt till information och inflytande, februari 2012).

Andra menar att det är ett problem att de inte längre får information direkt från skolan, exempelvis:

Dessutom är det ett bekymmer när barnet fyller 18. Jag tycker att det i samband med detta automatiskt ska skickas hem ett papper för medgivande att föräldrar får fortsatt tillgång till tex Dexter för att kunna se frånvaro. Även om barnet inte vill detta, kan man föra en diskussion hemma. Nu får man inte ens information om att den redan knapphändiga informationen från skolan stryps helt.

Eftersom min son fyllt 18 år i februari och är myndig så får man ingen information längre från skolan om hur det går m studier osv. Dessutom så blir man inte inbjuden till något utv.samtal längre heller. Jag förstår att när man är myndig så har man rätt att bestämma över sig själv men jag som förälder kan då inte stötta el hjälpa om jag inte får någon info från skolan om studiegången.

Efter att sonen fyllt 18 har all info upphört. Mail om frånvaro kommer inte längre, vilket jag saknar. Som förälder vill jag hjälpa till, men fråntas insynen.

Han är ju över 18 och de har väl ingen skyldighet. Men jag tycker ändå att så länge barnet bor hemma bör jag som förälder få veta om det händer något eller de ligger efter med skoluppgifter.

Skillnader utifrån barnets kön

Det är förhållandevis små skillnader mellan svaren från föräldrar till flickor jämfört med föräldrar till pojkar. Flickornas föräldrar anser i lägre grad än pojkarnas att de är tillräckligt informerade när det gäller barnets kunskapsutveckling och att de får information om särskilda skoluppgifter som läxor och prov. Vad dessa skillnader beror på är oklart. I övrigt är det enbart försumbara skillnader mellan svaren från flickornas och pojkarnas föräldrar.

Skillnader utifrån typ av program⁷

När eleverna själva får svara på frågor i elevenkäter om hur välinformerade de är visar det sig att skillnaderna mellan olika typer av program är små. Det är lika vanligt att elever på yrkesprogram vet vad som krävs för att nå målen i de olika kurserna som elever på högskoleförberedande program. Det är visserligen vanligare att elever på högskoleförberedande program får veta hur det går för dem i skolarbetet (81 procent) jämfört med elever på yrkesprogram (74 procent), men skillnaden på denna fråga är mindre än på många andra frågor i elevenkäten.

I föräldranelen anser föräldrar till elever på yrkesprogram i högre grad att de är välinformerade än föräldrar till elever på högskoleförberedande program, se tabell 10.

⁷ Föräldrarnas svar fördelar sig på högskoleförberedande program (160 svar), yrkesprogram (31 svar) och introduktionsprogram (4 svar). Därutöver har 13 föräldrar avstått från att uppge vilket program barnet går på. I detta avsnitt presenteras enbart högskoleförberedande program och yrkesprogram utifrån att det enbart är dessa båda grupper som har tillräckligt många svar för att särredovisas.

Tabell 10. Föräldrars uppfattning om skolans information utifrån om de har haft typ av program.

Fråga	Ja, de har informerat tillräckligt	Ja, de har informerat till viss del, men inte tillräckligt	Nej, de har inte informerat alls	Vet inte	Summa
Har skolan informerat dig om vad ditt barn behöver göra för att höja sina betyg i olika ämnen? (203 svar)	38 %	28 %	33 %	1 %	100 %
Högskoleförberedande program	33 %	31 %	35 %	1 %	100 %
Yrkesprogram	53 %	17 %	30 %	0 %	100 %
Har skolan informerat dig om hur ditt barn fungerar tillsammans med lärare och andra elever på skolan (socialt)? (207 svar)	49 %	16 %	34 %	0 %	100 %
Högskoleförberedande program	45 %	16 %	39 %	1 %	100 %
Yrkesprogram	68 %	16 %	16 %	0 %	100 %
Har skolan informerat dig om vilket stöd ditt barn kan få av elevhälsan? (205 svar)	37 %	17 %	40 %	5 %	100 %
Högskoleförberedande program	35 %	16 %	44 %	5 %	100 %
Yrkesprogram	37 %	16 %	40 %	7 %	100 %

När det däremot gäller information om vilket stöd eleverna kan få av elevhälsan finns det inga noterbara skillnader utifrån typ av program. Ingen av skillnaderna beror på att eleverna i högre grad är myndiga inom exempelvis högskoleförberedande program, eftersom det är lika vanligt med elever som hunnit fylla 18 år på högskoleförberedande program som på yrkesprogram.

Föräldrar till elever på yrkesprogram tycks även ha en högre tillit till att skolan hör av sig om det behövs jämfört med föräldrar till elever på högskoleförberedande program, se tabell 11.

Tabell 11. Föräldrars tillit till att skolan hör av sig om barnet är borta eller är inblandad i kränkande behandling utifrån typ av program.

Fråga	Ja	Nej	Vet inte	Summa
Litar du på att skolan hör av sig om ditt barn är borta från skolan? (204 svar)	76 %	15 %	9 %	100 %
Högskoleförberedande program	75 %	14 %	11 %	100 %
Yrkesprogram	87 %	10 %	3 %	100 %
Litar du på att skolan hör av sig om ditt barn blir utsatt för (eller utsätter andra) för kränkande behandling? (206 svar)	56 %	17 %	26 %	100 %
Högskoleförberedande program	53 %	20 %	27 %	100 %
Yrkesprogram	68 %	10 %	23 %	100 %

Det är däremot ingen skillnad mellan hur föräldrar upplever att skolan informerar dem om särskilda skoluppgifter som deras barn har utifrån om barnen går på högskoleförberedande program eller yrkesprogram. Det är heller ingen skillnad mellan i vilken mån föräldrar är nöjda med den information de får från skolan om hur det går för deras barn.

Möjligen kan skillnaderna i resultat till en del vara ett utslag av att föräldrar till barn på yrkesprogram är något underrepresenterade i föräldranelen och att de föräldrar i panelen som har barn på yrkesprogram i högre grad består av motiverade föräldrar som ser till att hålla sig välinformerade. En annan tänkbar förklaring kan vara att elever på yrkesprogrammen har färre lärare och att lärarna därmed lär känna eleverna bättre än på högskoleförberedande program.

Avslutning

Kommentarerna visar att olika föräldrar har olika behov av information. Detta blir särskilt påtagligt när en elev fyllt 18 år, eftersom skolan då inte behöver och i vissa fall inte får informera föräldrarna utan elevens samtycke. Vissa föräldrar ser inte detta som ett problem, utan konstaterar att deras barn har blivit myndigt och själv ansvarar för sin skolgång. De förlitar sig på att ungdomen själv berättar det som behöver berättas och att skolan hör av sig om det är något som föräldern verkligen behöver veta. Andra ser det som ett problem att skolan slutar att informera föräldrarna när eleven fyllt 18 år. De menar att det inte går att förlita sig på att ungdomen själv informerar och har inte samma tilltro till att skolan hör av sig när det behövs. De menar att de borde få samma information om sitt barns skolgång under hela gymnasietiden eller åtminstone så länge barnet bor hemma för att på så sätt lättare kunna stödja skolgången.

Undersökningen visar att utvecklingssamtal tycks ha betydelse för hur välinformerade föräldrarna är, hur nöjda de är med skolans information och hur mycket de litar på att skolan hör av sig om eleven är frånvarande eller blir inblandad i kränkande behandling. Undersökningen väcker ett par frågor som är lämpliga att diskutera vid träffar med rektorer för fristående och kommunala skolor:

- Vad kan skolorna göra för att underlätta att myndiga elever ger samtycke till att skolan lämnar information till föräldrarna? Vilka typer av elever är det som missgynnas av att deras föräldrar inte får samma förutsättningar att engagera sig i deras skolgång? Finns det vissa typer av elever där det är en fördel om föräldrarna inte informeras?
- Vad kan skolorna göra för att underlätta för föräldrar att delta vid utvecklingssamtal, exempelvis förlägga samtal på kvällstid? Vilka typer av föräldrar är det som missgynnas av att inte få tid till att delta vid utvecklingssamtal? På vilket sätt? Finns ytterligare alternativ för att öka föräldrarnas samverkan med skolan?

Bilaga: Enkätsvaren – en översikt

Tabellen visar hur föräldrarnas svar fördelar sig på svarsalternativen. Tabellen ger en möjlighet att jämföra svar från föräldrar som har deltagit vid utvecklingsamtal med de som inte har det.

	Alla	Haft utvecklings-samtal både höst och vår (86 svar)	Haft utvecklings-samtal en gång under året (62 svar)	Ej haft utvecklings-samtal (57 svar) & vet ej (1 svar)
I vilken årskurs går ditt barn?				
Årskurs 1	45%	60%	48%	20%
Årskurs 2	49%	39%	48%	66%
Årskurs 3	5%	1%	3%	14%
Är ditt barn en flicka eller pojke?				
Flicka	48%	43%	54%	48%
Pojke	52%	57%	46%	52%
Hur många år är ditt barn just nu?				
Under 18 år	65%	79%	66%	40%
18 år eller äldre	35%	21%	34%	60%
Har skolan bjudit in dig till samtal om hur det går för ditt barn i skolan (utvecklingssamtal)?				
Ja, både under höstterminen och vårterminen	52%	99%	25%	14%
Ja, en gång under läsåret	27%	0%	67%	24%
Nej	18%	1%	5%	57%
Vet inte	2%	0%	3%	5%
Har du eller barnets andra förälder/vårdnadshavare varit med på barnets utvecklingssamtal?				
Ja, både under höstterminen och vårterminen	42%	100%	0%	0%
Ja, en gång under läsåret	30%	0%	100%	0%
Nej	28%	0%	0%	98%
Vet inte	0%	0%	0%	2%
Har skolan informerat dig om vad ditt barn behöver göra för att höja sina betyg i olika ämnen?				
Ja, de har informerat tillräckligt mycket	38%	59%	34%	11%
Ja, de har informerat till viss del men inte tillräckligt mycket	28%	34%	41%	5%
Nej, de har inte informerat alls	33%	7%	25%	80%
Vet inte	1%	0%	0%	4%
Har skolan informerat dig om hur ditt barn fungerar tillsammans med lärare och andra elever på skolan (socialt)?				
Ja, de har informerat tillräckligt mycket	49%	79%	45%	11%
Ja, de har informerat till viss del men inte tillräckligt mycket	16%	14%	29%	5%
Nej, de har inte informerat alls	34%	7%	26%	82%
Vet inte	0%	0%	0%	2%

	Alla	Haft utvecklings-samtal både höst och vår (86 svar)	Haft utvecklings-samtal en gång under året (62 svar)	Ej haft utvecklings-samtal (57 svar) & vet ej (1 svar)
Har skolan informerat dig om vilket stöd ditt barn kan få av elevhälsan? (till exempel kurator, skolsköterska eller psykolog)				
Ja, de har informerat tillräckligt mycket	37%	50%	31%	23%
Ja, de har informerat till viss del men inte tillräckligt mycket	17%	17%	20%	13%
Nej, de har inte informerat alls	40%	29%	43%	57%
Vet inte	5%	3%	7%	7%
Litar du på att skolan hör av sig om ditt barn blir utsatt för (eller utsätter andra) för kränkande behandling?				
Ja	56%	71%	48%	45%
Nej	17%	10%	23%	24%
Vet inte	26%	19%	29%	31%
Litar du på att skolan hör av sig om ditt barn är borta från skolan?				
Ja	76%	93%	72%	54%
Nej	15%	5%	16%	30%
Vet inte	9%	2%	11%	16%
Informerar skolan dig om vilka särskilda uppgifter ditt barn har i skolan?				
Ja	17%	28%	10%	9%
Nej	76%	60%	85%	89%
Vet inte	7%	12%	5%	2%
Är du nöjd med den information du får från skolan om hur det går för ditt barn?				
Ja	49%	67%	41%	30%
Nej, de informerar för lite	51%	33%	59%	70%

Kontakt

Kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad

Postadress: Uppsala kommun, 753 75 UPPSALA
Besöksadress: Stationsgatan 12
Telefon: 018-727 00 00 (växel)
E-post: barn-ungdom-arbetsmarknad@upsala.se
www.upsala.se

KONTORET FÖR
BARN, UNGDOM OCH ARBETSMARKNAD